

KERKBLAD

Jaargang 31 - nummer 20
vrijdag 8 november 2024
editie Dokkum e.o.

G eandewei

Protestantse
Kerk

De woestijn dringt zich dagelijks op

Vergeving kan nooit
afgedwongen worden

Stoarm

Ester

Column René Romijn

Om de lieve vrede

Is u nog iets bijgebleven van de vredesweek? Mij trof een artikel in de krant van Hein van Dongen (*Trouw*, 14 september). Eén van de gedachten in dit artikel is dat oorlog zomaar ontstaat/losbarst maar dat vrede het gevolg is van heel hard werken. Oorlog voeren zit de mens in het bloed en zal hij (vooral een hij...) ook altijd weer doen. Maar de gevolgen van die oorlogen zijn altijd vernietiging, ontwrichting, haat en wantrouwen. Het resultaat van oorlog is nooit blijvende vrede maar een status quo van frustratie en wantrouwen. Tot de volgende gek de wapens weer oppakt.

Vrede is volgens van Dongen nooit een permanente, blijvende toestand. Vrede zal altijd bedreigd worden/blijven, er zal altijd aan gewerkt moeten worden. Vrede heeft veel onderhoud nodig. Veel gesprek, veel wederzijds begrip, veel ruimte willen geven aan een ander. Vrede heeft bevlogen mensen nodig die scherp in de gaten houden wanneer we toch weer op het pad van de oorlog dreigen te gaan. En helaas, oorlog zal er altijd zijn, maar die oorlog wordt ook nog steeds gruwelijker, mensonterender. En steeds gevaarlijker. We hebben nu immers massavernietigingswapens?

De noodzaak om aan vrede te werken is dus groter dan ooit. Poetin wil oorlog, dat vindt hij heerlijk - het toont de macht van Rusland. Maar wil de Russische bevolking dat ook? Of wordt die gemanipuleerd en opgehitst en tenslotte ingepakt? Kim Jong Un wil steeds meer wapens en ze het liefst ook gebruiken, maar wil de 'gewone' Koreaan dat ook? Of wordt hij/zij gedwongen om dat te vinden? IS wil een kalifaat en dat moet afgedwongen worden met wapens en grof geweld. Maar wil de 'gewone' Arabier dat ook of moet hij anders vrezen voor zijn leven?

En wij zelf, wat willen wij? Steeds harder en grover naar elkaar op de sociale media en toch vredelievend heten? Elkaar beschimpen en elkaar de tent uit vechten over onze individuele belangen. En dan toch vrede-minnende mensen blijven? Elkaar pesten en kleineren en dan toch....? Hier ligt een schone taak voor onze kerken en hun leden. Wij zijn immers vredezoekers en geen oorlogshitsers. Wij mogen de aarde niet vernietigen, Gods schepping, en dus zullen wij haar moeten bewaren en bewaken. Wij letten op ons taalgebruik en de effecten daarvan. Laten wij bondgenoten zoeken om wegen naar vrede te ontdekken en te bewandelen. Steeds opnieuw. En ondanks alle scepsis toch blijven streven naar die vrede.

René Romijn uit Drachten
is gepensioneerd docent godsdienst

Meditatie Vergeving

Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.

(Mattheüs 6: 12)

door ds. Geert van Wieren

De hierboven aangehaalde bede uit het Onze Vader vind ik best ongemakkelijk. Er wordt immers gebeden dat God ons op dezelfde wijze moet vergeven als wij de ander vergeven. Hierdoor lijkt Gods vergeving *aan ons* afhankelijk gemaakt te worden aan onze vergeving *van de ander*. Dat lijkt ook bevestigd te worden in de aanvulling over vergeving na het Onze Vader. Daarin wordt gezegd:

Want als jullie anderen hun misstappen vergeven, zal jullie hemelse Vader ook jullie vergeven. Maar als je anderen niet vergeeft. Zal jullie Vader jullie je misstappen evenmin vergeven.

Kortom, Gods vergeving is voorwaardelijk, namelijk van de vraag of wij de ander wel of niet vergeven.

Dat druist in tegen onze opvatting van Gods vergeving. Daarvan zeggen we dat die aan onze vergeving vooraf gaat. Omdat God ons vergeving geschonken heeft, behoren wij ook vergeving aan de ander te schenken. Denk aan het verhaal van Jezus over vergeven in Mattheüs 18: 21-35. Dat verhaal bevestigt onze opvatting over vergeving. Omdat God ons vergeven heeft, horen wij vergevingsgezind in het leven te staan. Wij kunnen echter Gods vergeving verliezen, aldus het verhaal, als wij niet willen vergeven, maar het begint bij God. Toch vind ik ook dat een lastig punt. Zou God echt zo rechtlijnig naar ons kijken? Naar mensen die onvolmaakt en vol tekortkomingen in het leven staan?

Slachtoffer in de schijnwerper

Daarbij, en dat vind ik toch wel het lastigste, wanneer het om vergeven gaat, staat het slachtoffer in de schijnwerper. Hij/zij moet iemand iets vergeven wat hem/haar aangedaan is. Kan of wil hij/zij dat niet, dan wordt hem/haar ook nog de vergeving van God onthouden. Dan voel je je als slachtoffer als het ware dubbel gepakt. Er kunnen dingen in je leven gebeuren waardoor het moeilijk, misschien wel onmogelijk is om te vergeven. Moet je dan toch krampachtig vergeven omdat je anders de vergeving van God misloopt? Dat past niet in het beeld dat ik van God heb. Voor mij zijn de woorden van Psalm 103, vers 8 en 9, kernwoorden van de Bijbel:

*Liefdevol en genadig is de Heer,
Hij blijft geduldig en groot is zijn trouw.
niet eindeloos blijft Hij twisten,
niet eeuwig duurt zijn toorn.*

Ik geloof niet dat Gods vergeving afhankelijk is van ons wel of niet vergeven. Toch staat dat wel duidelijk in het de tekst hierboven. Hoe moeten we die woorden dan uitleggen? Ik denk dat er teksten in de Bijbel staan die we niet zo letterlijk hoeven te nemen als ze er staan. Ze zijn opgeschreven om de zaak waar het om gaat op scherp te zetten. Denk aan de volgende woorden uit de Bergrede (Mattheüs 5: 29-30): *Als je rechteroog je op de verkeerde weg brengt, ruk het dan uit en werp het weg. Als je rechterhand je op de verkeerde weg brengt, hak hem dan af en werp hem weg.*

De zaak op scherp zetten

Het gaat hierin niet om de letterlijkheid. Wat Jezus met deze woorden wil zeggen, is hoe erg hij het vind dat mensen de verkeerde weg gaan. Zo erg, dat hij oproept dat je beter een oog of hand kunt missen dan de verkeerde weg op te gaan. Met deze scherpe woorden roept hij zijn hoorders op zich aan de weg van God te houden. Dat is de weg van leven en geluk. (Natuurlijk staat het je vrij om je oog uit te rukken of je hand af te hakken. Toch denk ik dat zelfs degene die de Bijbel letterlijk neemt hiervan terugschrikt. Tenzij hij of zij natuurlijk nooit verleid is de verkeerde weg op te gaan...) Ik denk dat Jezus met zijn uitspraken over vergeving ook de zaak op scherp wil zetten. Hij geeft ermee aan hoe belangrijk vergeven is. Als je kunt vergeven geeft dat ruimte van leven, bij jezelf en bij de ander.

Vergeving kan echter nooit afgedwongen worden. En zeker niet met de Bijbeltekst hierboven. Vergeving schenken is jezelf onder ogen komen. Is het eerlijk wegen van het kwaad dat jou is aangedaan. En dan kan het best zo zijn dat je er nog niet aan toe bent. Het kwaad is te groot. Vergeving nog een brug te ver. Een te snel uitgesproken vergeving werkt eerder verlamdend dan bevrijdend.

Vergeving is een prachtige levensbloem, maar ook een bloem die soms moeilijk tot bloei kan komen. Begiet deze bloem met het gebed voor jezelf en voor de ander. Het gebed van vrede, liefde en welwillendheid. Soms heeft de bloei veel gebed nodig, soms weinig. En soms blijft de bloem in de knop, wil de bloei niet komen. Maar dat is, denk ik, nog altijd beter dan vertrap en verdord...

ds. Geert van Wieren is predikant van
PG Easternijtsjerk en PG Nes-Wierum

Leesrooster

Week 46, 10 t/m 16 november

zondag	Marcus 12:28-37
maandag	Prediker 9:13-10:7
dinsdag	Prediker 10:8-20
woensdag	Prediker 11:1-10
donderdag	Prediker 12:1-14
vrijdag	Zacharia 9:1-8
zaterdag	Zacharia 9:9-17

Week 47, 17 t/m 23 november

zondag	Marcus 12:38-13:2
maandag	Zacharia 10:1-12
dinsdag	Zacharia 11:1-9
woensdag	Zacharia 11:10-17
donderdag	Psalm 69:1-19
vrijdag	Psalm 69:20-37
zaterdag	Marcus 13:3-13

De preken van Karel Bogerd en het boek van Geert Benedictus Verbinding zoeken en toch onderscheid maken

Verbinding is een woord dat het goed doet. Toch maakt Jezus duidelijk onderscheid. In onderstaand artikel en boekbespreking zien we hoe verbinding tot op zekere hoogte mogelijk is. Verbind dat woord zekere maar aan de vaste rots en de wijsheid die alleen vanuit het Woord wordt aangereikt. door ds. Herman F. de Vries

10.000 kerken sluiten

Onlangs was in het nieuws dat Duitsland verwacht in de komende tien jaar tienduizend kerken te moeten sluiten. We worden er in onze eigen regio ook mee geconfronteerd. Tegelijk wordt er in plaatselijke gemeentes hard gewerkt aan gemeenteopbouw en geloofsgroei. Gaat dat laatste wel lukken? Zijn hoopvolle tekenen nog wel van betekenis als kerk na kerk wordt afgebroken? Maar ook: aanvallen van Iran op Israël die tot minder kritiek in het Westen leiden dan het verzet van Israël tegen terreur. De geestelijke strijd ontwikkelt zich tot een hoogtepunt dat nog niet bereikt is. Israël wordt en is een splijtzwam, zelfs midden in een kerk die ooit gevoed werd door de God van Israël. Op welk fundament staat de ene of de andere gemeente? De vaste rots van Golgotha en Jeruzalem of het zand van een oneindige woestijn? De toekomst zal beslist oordelen over het heden. Elke toekomst doet dat. De toekomst zal nog lang boeken voortbrengen over de absurditeit van het heden.

De preken van Karel Bogerd

Ik mag al enkele jaren genieten van de boeken, preken, het zangtalent en de collegialiteit van ds. Karel Bogerd. Hij heeft afscheid genomen van de Hervormde Gemeente te Wâlterswâld en werd bevestigd aan de Hervormde Gemeente te Jaarsveld. Velen gaan hem missen. Gelukkig kunnen we zijn preken online nog volgen en prekenbundels lezen die van hem verschijnen. Een serie preken over Esther, die na 7 oktober (de aanval van Hamas op Gods volk) zijn gehouden, wordt gebundeld. Geen vervlakking in nietszeggende liefdevolle woorden en humanistische veralgemenisering, maar verdieping tot op de bodem van het Woord, waardoor de actuele geestelijke nood voor de hoorder die horen wil inzichtelijk wordt.

Het absurde is dat ik zijn preken niet zou kunnen houden in diensten waarin ik voorga, terwijl ik ieder woord in deze preken kan onder-

schrijven. Kerken onderscheiden zich immers. Wel hebben we het over verbinding, maar dat is er toch niet. Soms is het goed dat er geen verbinding is. De liefde van Jezus wordt breed verkondigd, maar de afkeer van hen die de dood verkondigen en najagen klinkt niet. Bogerd is duidelijk en neemt geestelijk stelling. Moedig en belangrijk. Jezus werd al gekruisigd en later de heiligen, van Bonhoeffer tot Titus Brandsma en velen met hen. Gekruisigd in hun leven en geëerd bij monumenten tientallen jaren later.

Is het niet absurd om bij een oud monument stil te gaan staan, maar je af te keren van mensen en groepen die nu monumentwaardig zijn? In de ruïne van deze tijd worden echter nog woorden gehoord als eens de profeten hebben geuit. Welk woord zal van eeuwigheidswaarde zijn? Onze regio verliest een man Gods. Blijven wij verward achter en gaan wij verder ten onder? Of zullen de sacramenten en de bediening van het Woord tot een vreugdevolle oogst gaan leiden? Maar waar zijn zij die nog voorrang geven aan het sacrament en de bediening van het Woord in hun leven? Dan zou er immers geen kerk meer hoeven sluiten, maar worden kerken gebouwd.

Het boek van Geert Benedictus

Nog zo'n moedig mens: Geert Benedictus. Zijn boek is op Israëlzondag verschenen: *Israël/Palestina - Het lege land*. Hebt u trouwens iets gemerkt van Israëlzondag? Ook al zo'n absurditeit van de tijd: het vermijden van Israëlzondag. Geert Benedictus schrijft over zichzelf dat hij nogal eens heftig voor de dag kan komen. Als de kritiek op Gods volk als een valse raket afgevuurd blijft worden, dan is onderscheidende en corrigerende heftigheid een noodzaak geworden en zal de toekomst wel oordelen en uitwijzen wie en wat stand hebben gehouden.

Temidden van alle treurige, politiek gevoede en niet-Bijbelse commentaren die Israël als staat en volk onderuit halen, temidden van een door groeiend antisemitisme ontstane ruïne (tempels worden afgebroken en torens van Babel gebouwd), verschijnen nog boeken en klinken andere stemmen. Geert Benedictus schrijft een boek dat vast genegeerd en bekritiseerd zal worden. Het is modieus geworden om zo te doen. Gelukkig is het boek echter geschreven. Het kan niet meer ongeschreven gemaakt worden. Het boek beschrijft de geschiedenis van eeuwen en eeuwen en benoemt wat door anderen opzettelijk wordt verzwegen of verdraaid. Niet in de allereerste plaats een geloofsboek. Ook voor de niet-gelovige is dit boek geschreven. Al is duidelijk dat het boek biddend geschreven is.

Dank, heer Benedictus, voor moed en geloof, voor trouw en liefde voor Gods volk en daarmee voor God Zelf. Moge de Heer u en uw werk zegenen. Van harte aanbevolen dus.

De goede weg gaan in het leven vraagt om een investering in tijd, gebed en geloof. Wie voor de ene weg kiest, kan niet tegelijk voor de andere weg kiezen. Dat leidt niet tot verbinding, maar verscheurt mensen, kerken en samenlevingen. Het is lastig voor een landelijke kerk en dus voor kerkleiders om alle mensen en stemmen binnenboord te houden, laat staan voor de samenleving. Het is maar de vraag of Jezus juist dat bedoelt met Zijn oproep Hem alleen te volgen. Jezus wendt Zich af of roept op tot bekering.

Doorgaan

Oases zijn schaars geworden in deze tijd. De woestijn dringt zich dagelijks op. Gelukkig worden de boekrollen nog megedragen en ontvouwt het Oude Testament zich dagelijks. Niet ik, maar God, tegenover teveel ik. De eigenwijze mens tegenover het gebed van Jezus: Uw wil geschiede. Door velen nog onopgemerkte sporen, stemmen en boeken. Ook de profeten werden in hun tijd niet door ieder gehoord. De eerder genoemde heiligen ook niet. Wel later geëerd. De toekomst zal oordelen over ons en de huidige kerken. In het pastoraat klinkt het nogal eens, dat iemand spijt heeft van zijn of haar houding dertig jaar geleden. We mogen om vergeving vragen en dan is er ook vergeving. Maar dit begint met het besef dat er iets fout is gegaan in ons spreken, schrijven en handelen. Dank, auteurs Bogerd en Benedictus, dat er nog een spoor zichtbaar is waarlangs wij kunnen gaan en in geloof voor mogen kiezen. De weg gaan betekent altijd afstand nemen tot en je verbinden aan.

ds. Herman F. de Vries is predikant van de Protestantse Gemeenten van Feanwâlden en Feanwâldsterwâl en van Ljussens en Moarre en redactielid van Geandewei

Byldspraak - Willem Wilstra

Stoarm

Mei it âlder wurden komme mear dingen by my op út myn jonge jierren. Bygelyks út de tiid doe't ik seeman wie. Wy fearen lange tiid yn de Middellânske See by Grikelân en Turkije en omkriten. Op in moaie stille simmerdei - farrend oer de glêzen see - kaam my samar it liet: 'Veilig yn Jezus armen' yn 't sin. Lit dat foarfal efternei besjoen no yn de buert fan Patmos west hawwe! No wit ik net, oft de hilige Johannes de see út syn finzenis wei sjen koe, mar yn Iepenbiering 4:6 en 15:2 ferhellet er wol fan in fisioen oer de 'see fan glês, as wie dy fan kristal'. Soks komt my no yn 't sin, yn it jubileumjier fan de KNRM.

Yn de twahûndert jier dy't de Rêdingsmaatskippij bestiet binne hiel wat types rêdingboaten ûntwikkele, altyd wer oanpast oan de nije techniken en ûnderfinings fan de bemanningsleden. Wy kinne ús no net mear foarstelle, dat de rêders fan 'e earste oere it seegat útgongen mei in roeisloop. Wylst harren swimfest it iennige feilichheidsmiddel wie. Oer meilydsumheid en frijwilligerswurk sprutsen.

Dat strielet hjoed-de-dei ek noch fan dat wurk ôf. Njonken in achttal skippers yn fêste tsjinst hat de Rêdingsmaatskippij mar leafst 1370 frijwillige bemanningsleden. Mar de see is yn dy twahûndert jier net feroare. It is seldsum dat de Noardsee der as in spegel by leit. Dêrfandinne dat der by de kust lâns saneamde 'all weather' boaten stasjonarre lizze. De foto seit genôch!

'O Heit, waans wurd de weagen twingt,
de oerstjûre see ta stilstân bringt,
waans macht oer alle machten riist,
dy't de oséaan syn perken wiist;
stean Jo yn need en deadlik tij
om Jesus' wil de seeman by!

Liet 467 - Lieteboek foar de tsjerken
Oersetting: Fedde Schurer

Geandewei Kerkblad voor de Protestantse Kerk in Fryslân

Hoofdredacteur:

Arjen Bakker
Romptastrjitte 15
9036 PK Menaam
T. (0518) 750 276
E. redactie@geandewei.nl

Advertenties en familieberichten

Media advies Theo Wijbenga
T. (06) 51426179
(bereikbaar van 8:30 - 13:00 u.)
E. advies@theowijbenga.nl
W. theowijbenga.nl

Kopij algemeen deel:

uiterlijk 15 dagen voor verschijnen
naar redactie@geandewei.nl

Vormgeving, druk, post- en digitale abonnementen:

Dekker Creatieve Media en Druk,
E: administratie@geandewei.nl

*Niet voor opgave en opzeggen
abonnementen, u vindt de contact-
persoon hiervoor bij de berichten
van uw eigen gemeente*

www.geandewei.nl

Colofon

Gebarendominee Community checks

Voor dove mensen is het heel belangrijk dat de Bijbel vertaald wordt in Nederlandse Gebarentaal. In eerdere bijdragen in Geandewei vertelde ik over de noodzaak daarvan. Kort gezegd: gebarentaal is de taal van het hart van dove mensen.

door ds. Martin Visser

Sinds april 2024 is het vertaalteam bezig met Marcus 1-5. Hoe gaat dat? Eerst maakt het vertaalteam zelf een vertaling en neemt die op video op. Daarna kijkt de gebarentaal-consulent van Wycliffe Nederland ernaar en geeft feedback. Het vertaalteam verwerkt die feedback en waar nodig wordt de vertaling aangepast. Daarna komt een nieuwe fase, waarnaar ook de titel van dit artikel verwijst: de Community Check.

Wat houdt in? Op verschillende plaatsen in Nederland krijgen dove mensen een uitnodiging om mee te doen. Tijdens de bijeenkomst laat iemand van het vertaalteam steeds een gedeelte van de video van Marcus 1 in gebarentaal zien. Daarna volgen – ook weer in gebarentaal uiteraard – korte video's met de vragen. In totaal veertig vragen!

Bijvoorbeeld: In Marcus 1 gaat het over Johannes de Doper die vóór Jezus uitgaat. In gebarentaal zie je dat ook echt gebeuren: de vertaler gebruikt twee handen. De ene hand met de wijsvinger omhoog staat voor Johannes. En de andere hand, met ook de wijsvinger omhoog, staat voor Jezus. Tijdens de bijeenkomst kijkt het vertaalteam of bij de dove kijkers goed duidelijk is geworden wie wie is.

Voorbeelden

Een ander voorbeeld is de boodschap van Johannes de Doper. Nadat de deelnemers dit gedeelte hebben gezien, is de vraag: Wat is de boodschap van Johannes? Op die manier kan het vertaalteam heel precies checken of de boodschap goed is overgekomen. Bewust is er voor gekozen om met verschillende groepen op verschillende plaatsen een check te doen. Want er is natuurlijk altijd verschil tussen mensen: verschil in stijl van gebaren, verschil in kennis van de Bijbel, verschil in culturele achtergrond, enzovoort. Daarom is het goed om een brede groep dove mensen mee te laten doen met de Community Check.

Na de verwerking van de Community Check, gaat de consulent van Wycliffe er weer naar kijken. Nadat het vertaalteam haar feedback heeft verwerkt, kan de definitieve versie van de vertaling gefilmd worden. De verwachting

is dat in het voorjaar van 2025 dan Marcus 1-5 klaar kunnen zijn. Die kunnen daarna ook verspreid worden via internet en de sociale media. Als het zover is, gaan we dankbaar een feestje vieren!

Kan het niet sneller door AI?

Iemand vroeg ons: kan je met behulp van kunstmatige intelligentie (AI) niet veel sneller en makkelijker de Bijbel vertalen in gebarentaal? De vraag is begrijpelijk. Goed om te weten is dat er serieus onderzoek plaatsvindt naar de mogelijkheden om dit soort technieken te gebruiken bij vertaalwerk. Maar als het al ooit mogelijk wordt, duurt het nog heel lang voordat je met AI de Bijbel kunt vertalen in gebarentaal.

Want het is onmogelijk om de Bijbel letterlijk om te zetten in gebaren. Bij gebarentaal is ook je mimiek en lichaamstaal heel belangrijk. En die ontdek je door je te verdiepen in de inhoud van de boodschap van de Bijbel. Met je mimiek en lichaamstaal laat je vooral de bijbehorende emoties en gevoelens zien. In 'gewone' talen doe je dat vooral doormiddel van de intonatie van je stem. Maar dat kan bij gebarentalen uiteraard niet. Vandaar dat het vertaalteam rustig doorgaat op de ingeslagen weg. En we hopen van harte dat er de komende tientallen jaren (25? 40?) genoeg sponsors zijn om dit belangrijke werk te steunen.

Over het belang van de vertaling van de Bijbel in gebarentaal stond een interview met Henk Betten en mij in het Groningse blad *Kerk in Stad*. Het is te vinden onder de QR-code.

ds. Martin Visser is gebarendominee bij het Interkerkelijk Dovenpastoraat. Hij is te bereiken via martin.visser@doofen-kerk.nl of (06) 57423270.

Meer over de Bijbel in NGT staat op bijbelngt.nl, Facebook en Instagram

Diversen

Dirk van de Glind spreekt bij leerhuis Earnewâldster Rûnte

Theoloog, docent, beeldend kunstenaar en schrijver Dirk van de Glind is op dinsdag 12 november de spreker bij de Earnewâldster Rûnte. Zijn lezing heet 'Van christelijk geloven naar menselijk vertrouwen - een pleidooi voor universele humaniteit.' De avond is in Eben Haëzer, Wiidswei 6 in Earnewâld, van 19.30 tot 21.30 uur.

Cees Buisman van Wetsus spreekt 25e Martinuslezing uit

'De mens is geen plaag.' Dat is de titel van de 25e Martinuslezing op woensdag 13 november, 20.00 uur in de Sint Martinuskerk van Dokkum. De inleider is Cees Buisman, directeur van watertechnologiebedrijf Wetsus in Leeuwarden. De muziek wordt verzorgd door Auke de Boer. De veilige grenzen van het milieu voor onze planeet worden op allerlei manieren overschreden. Bijvoorbeeld met watertekorten en wateroverlast, klimaatverandering, stikstof, etc. Hoogleraar Cees Buisman schreef een inspirerend en hoopvol boekje met als titel 'De mens is geen plaag'. Daarin geeft hij zijn visie op de actuele vragen die dit met zich meebrengt. Ook de kerk geeft hij daarin een plek. Entree: 5 euro, inclusief een kopje koffie of thee. Na afloop is het boekje te koop voor 15 euro.

PCBO-middag 20 november met een gevangenenbewaarder

De seniorenmiddag van PCBO Noardeast-Fryslân op woensdag 20 november staat in het teken van 'het werk van een gevangenenbewaarder'. De bijeenkomst in gebouw De Poort van VBG Nehemia aan Zaagmolenstraat 2 begint om 14.30 uur, zaal open om 14.00 uur. Wouter Algra uit Damwâld vertelt over zijn carrière van 35 jaar als penitentiair inrichtingswerker, ook wel cipier of gevangenenbewaarder genoemd, in De Blokhuispoort in Leeuwarden. Het eerste deel is informatief, het tweede gedeelte heeft een verhalend karakter. Algra hoopt ook op veel vragen van de bezoekers. Ook niet-leden van PCBO en ANBO zijn van harte welkom.

Muziek- en Zangavond op 10 november in Wâlterswâld

Op zondag 10 november wordt in de Nederlandse Gereformeerde Kerk in Wâlterswâld (Tsjerkeloane 12) een muziek- en zangavond gehouden. Thema is 'God houdt zijn kerk in leven!' Medewerking wordt verleend door chr. muziekvereniging Excelsior Driezum-Wâlterswâld en organist Jogchum Sipma. De avond begint om 19.30 uur. De toegang is gratis, wel is er een deurcollecte.

'Druk, druk, druk...' thema van Connect-avond 22 november

Op vrijdagavond 22 november 2024 is er weer een Connect jongerenavond. Jan Post hoopt met de bezoekers (16+) in gesprek te gaan over het thema 'Druk, druk, druk...' De organisatie schrijft daarover: 'We worden vaak overweldigd door ons drukke leven. Een blik in onze overvolle agenda vertelt ons hoe moeilijk het is om het juiste evenwicht te bereiken tussen niets doen en alles doen. Op deze avond willen we met elkaar in gesprek gaan hoe we hier mee om moeten gaan. Welke keuzes maken we, welke niet en hoe kom je daartoe?' De avond in CGK Broeksterwoude-Andreasingemeente, Foarwei 19 in Damwâld begint om 19.45 uur (inloop 19.30 uur).

Urker MANS formatie geeft kerstconcert in kerk Bolsward

Op zaterdag 23 november 2024 geeft de Urker MANS Formatie haar traditionele adventsconcert in de Martinikerk in Bolsward. Aan het orgel en de vleugel zit Mark Brandwijk. Martin Mans is de drijvende kracht achter het ensemble. Het concert begint om 19.30 uur. Kaartjes kosten bij online (martinmans.nl/toegangskaarten) of telefonische reservering (06) 25391903 en aan de zaal 20 euro. Kinderen t/m 11 jaar gratis.

Inspiratieavond kerkenraden op 28 november in De Westereen

KerkOverstag houdt op donderdag 28 november een inspiratieavond voor kerkenraden in de Protestantse kerk van De Westereen. De organisatie hoopt dat de avond 'zal bijdragen aan enthousiasme en aanstekelijke motivatie voor het bijzondere en mooie werk van de plaatselijke kerk in het dorp.' Na een diner en het zingen van een aantal liederen is er een inleiding door ds. Jelle de Kok (Kollumerzwaag) over 'verandering en vernieuwing, een kansrijke uitdaging'. Daarna volgt een presentatie van Kerk Overstag en na een pauze zijn er workshops. Het volledige programma en informatie over aanmelden staat op kerkoverstag.nl/inspiratieavonden.

Bijbel

De gouden woorden van Joël

We leven in een beangstigende tijd vol verwoestende oorlogen. We worden steeds somberder als we de kranten opslaan of het Achtuurjournaal aanzetten. Hoop is er gelukkig nog wel, maar de zucht naar veiligheid en vrede wordt ook steeds intenser. We kunnen daarvoor goed terecht bij de woorden van de profeet Joël. *door Maurice C.J. Wielenga*

'Genadig en barmhartig zij de Heer', vertrouwt Joël ons toe. Ik schrijf deze woorden nu maar even in de aanvoegende wijs, dan worden ze meer een gebedsuitdrukking. Want als er ooit een tijd is om Gods genade af te smeken, dan is dat wel nu, anno 2024. Het aantal oorlogen en conflicten in de wereld is in decennia niet zo groot geweest. En hoe het verder zal gaan valt niet te voorspellen.

Echter: wat er aan onheil ook komen mag, we weten heel zeker: de gebeurtenissen in de wereld gaan niet buiten God om! Laten we daarom onze blik richten op het kleine boek Joël. Dat wil de Dag van Jahwe aankondigen en beschrijven.

Waarom profeteert Joël? Er is een grote sprinkhanenplaag, die het hele land van Juda teistert. Bovendien wordt de hoofdstad Sion bestormd door oprukkende vijandelijke legers, zoals de Edomieten en Syriërs. Joël is ervan overtuigd dat de sprinkhanenplagen en droogte een straf van de Here zijn. Daarom zegt hij met stemverheffing: 'Het woord van de Heer luidt: Bekeert u tot Mij met uw gehele Hart, met vasten en geweent en met rouwkleed. Scheurt uw hart en bekeert u tot Mij, uw God. (Joël 2: 12,13).

God toont berouw

Hierna komt een belangrijke omslag in het bestaan van Juda: God toont berouw. Hij zal met de heidenvolken in het gericht treden en een keer brengen in het lot van Juda en Jeruzalem. De profeet belooft de Judeeërs dat de Here hun schuilplaats en veste zal zijn. Al wie

de naam des Heren aanroept zal behouden worden.

Zulke woorden, gouden woorden, geven de Judeeërs moed. Zijn volk zal ervaren dat de Here beschermend temidden van Zijn volk woont. Jeruzalem zal voortaan een heilige, aan de Here gewijde stad zijn. Vreemdelingen zullen er niet meer binnendringen. Verder voorspelt Joël dat de beken het dorre land zullen bevloeien en dat er een buitengewoon grote opbrengst aan wijn en most zal zijn, zelfs in het droogste dal van Sittim. Dat betekent dat bomen op dorre grond kunnen groeien. De dorsvloeren zullen vol koren zijn en de perskuipen van most en olie overstromen. 'Gij zult volop en tot verzadiging toe eten en gij zult de naam van de Here uw God loven, die wonderbaar met u gehandeld heeft.' (Joël 2:26)

Voorbeeld voor ons

Onze wereld lijdt onder de vele verschrikkingen die de mensen elkaar aandoen. Laten we daarom opmerkzaam zijn op de gouden woorden van de profeet Joël: 'Want genadig en barmhartig is de Here, lankmoedig en groot van goedertierenheid. Berouw hebbend over het onheil dat Juda is aangedaan' (Joël 2:13).

De grote dag des Heren komt, de Grote dag van Christus. Door bloed en vuur gaat Christus naar de Dag van Zijn heerlijkheid! Een grote troost voor ons die nu nog leven in bange dagen.

Maurice C.J. Wielenga uit Joure is publicist en een vaste medewerker van Geandewei

Joël is ervan overtuigd dat de sprinkhanenplagen en droogte een straf van de Here zijn

Froulju rêde it folk - Trije bibelske foarbylden yn Boalsert (3)

Ester

Yn it koar fan de Martinitsjerke yn de Fryske stêd Boalsert stiet tusken in pear oare banken in hiel bisûndere koarbanke. Dizze banke is omtrint it jier 1490 makke foar de Broeretsjerke, ek yn Boalsert, mar de banke stiet al sûnt 1893 yn de Martinitsjerke. Op de banke binne op ien sydkant trije bibelske froulju ôfbylde: Maria yn 'e midden, boppe har Judit en ûnder har Ester. It binne alle trije tige wichtige froulju want elts fan dizze froulju rêdt op har eigen wize it folk. Hjoed giet it oer Ester. *troch Tonko Ufkes, oersetting Cor Hofstra*

It ferhaal fan Ester wurdt ferteld yn it boek mei deselde namme en, mei justjes oare aksenten, ek yn it deuterokanonike (ek wol: apokryfe) boek Ester (Gryks). Dat boek begjint mei in fizioen. It is in bisûndere fertelling, in moai ferhaal, in novelle fan tsien haadstikken mei in goede ôfrin foar it Joadske folk.

Foaral om 't de ôfbylding fan Ester op deselde side fan de koarbanke stiet wurdt oannommen dat it hjir om Ester giet. Want krekt as Judit en Maria rêde ek dizze frou it folk. Op de sydkante fan de koarbanke yn Boalsert is in man ôfbylde, dy 't op in troan sit, mei in kroan op syn holle. In kening dus; dit soe kening Ahasfearos fan Perzië wêze kinne mei Ester deun foar him. Ticht achter Ester stiet in oare frou dy 't har earm stipet en justjes der boppe stiet in frou dy 't wierskynlik Ester kroanet ta keninginne. Mar om 't de hannen fan dizze frou ôfbrutsen binne is it net dúdlik of 't it hjir yndied om de kroaning fan Ester giet.

Spitigernôch is ek de rjochterhân fan kening Ahasfearos skeind, want miskien hâldde hy dêr de skepter dy 't er Ester tastuts doe hja sûnder frege te wêzen by him kaam om in geunst te freegjen. En as dat de sêne is dy 't yn Boalsert útbylde wurdt, dan binne ek de oare twa oanwêzigen maklik te tsjuten, dy 't krekt boppe Ahasfearos te sjen binne: 'ûnderkening' Haman en syn frou Seares.

It ferhaal fan Ester giet oer de driigjende ûndergong fan it Joadske folk en it ôfkearen dêr fan troch in fromme en kreaze frou: Ester. It liket somtiden dat it boek lykop rint mei it ferhaal fan Judit, de fromme en tsjeppe frou fan wa 't it ferhaal op de selde koarbanke ôfbylde is. De dappere Joadske frou is de haadpersoan en hja rêdt it folk wêr 't de direkte fijân deade wurdt. By Judit is dat de legeroanfierder Holofernes, by Ester is dat 'ûnderkening' Haman.

Yn 'e tiid fan Ahasfearos

Sa begjint it boek Ester: *'Yn 'e tiid fan Ahasfearos - hy is de Ahasfearos, dy 't fan India ôf oant Etiopië hearske oer hûndertsânentweintich provinsjes.'*

It liket op it begjin fan in mearke oer de grutste en wichtigste man fan syn tiid. En krekt dy grutte Ahasfearos wurdt tidens in grut feest yn syn himd setten troch syn frou Wasty: *'hy woe de foarsten en folken sjen litte hoe kreas se wie, want sy hie in moai foarkommen.'* Mar keninginne Wasty wegeret te kommen; hja wol har net sjen litte yn har keninklike klean of wa wit hielendal sûnder keninklike klean...

En as in mearke giet it ferhaal fierder: Wasty wurdt ferstjitten, Ester wurdt úteinlik de nije keninginne en hja kriget it foar elkoar dat it

By it byld fan Ester is it troch de ôfbrutsen hannen ûndúdlik wat der krekt bart: de kroaning fan Ester ta keninginne of it roppen wurden as keninginne troch it ûntfangen fan de keninklike skepter. Foto: Jan Bos

gefaarlike plan fan 'ûnderkening' Haman omdraait wurdt, wêr 't úteinlik Haman stjert en de omke fan Ester, Mordekai, de nije 'ûnderkening' wurdt: *'hy socht nammers it wolwêzen foar syn folk en spriek ta heil fan al syn lânslju.'*

It byld yn Boalsert

Op de koarbanke wurdt it ferhaal fan Ester mar sober útbylde, yn elts gefal oars as it fer-

haal fan Judit: dêr is ek it gastmiel en de dea fan de legeroanfierder te sjen. By it byld fan Ester is it troch de ôfbrutsen hannen ûndúdlik wat der krekt bart: de kroaning fan Ester ta keninginne of it roppen wurden as keninginne troch it ûntfangen fan de keninklike skepter. Dochs is it byld yn beide gefallen wol dúdlik: as Perzyske keninginne Ester kin de Joadske Hadassa har folk rêde.

*Aan de gemeente van God in Korinte,
geheiligd in Christus Jezus
en geroepen om Gods heiligen te zijn,
en aan allen die de naam
van onze Heer Jezus Christus aanroepen,
waar dan ook, bij hen en bij ons.'*
(I Korintiërs 1:2, NBV21)

Moeten we samenwerken?

Op bezoek in gemeentes leggen kerkenraden vaak de vraag naar samenwerking op tafel. Gelukkig is er op dit vlak niets dat moet. Door deel te zijn van de Protestantse Kerk werken we al samen, het is goed om daar ook stil bij te staan. Maar soms wordt de vraag heel concreet, vaak als het niet meer lukt om zelfstandig verder te gaan. En dan is het vaak ook al te laat, omdat er eigenlijk al geen energie meer is om die samenwerking vorm te geven. Daarom leg ik de vraag toch maar eens bij u op tafel. En op zoek naar een antwoord begin ik bij de woorden hierboven uit Paulus z'n brief aan de gemeente in Korinthe.

Gemeente in het grote verband

De woorden waarmee de apostelen hun brieven adresseren geven aan hoe de kerk toen georganiseerd was: met kleine gemeentes die zelfstandig hun weg gingen en toch in geloof onlosmakelijk met elkaar verbonden waren. Van Jeruzalem tot Rome kwamen er steeds meer gemeentes bij. En uiteindelijk waren er ze er zelfs in Sloten, Metslawier en Workum.

Dorpsgemeente

Die kleine plaatselijke gemeente heeft eeuwenlang stand gehouden, waarschijnlijk ook in uw eigen dorp of stad. Door je geloof te delen met de mensen met wie je dagelijks omgaat, krijgt het geloof een gezicht. Je weet van gelovigen ver weg en lang geleden, en natuurlijk teer je op hun wijsheid en moed. Maar met de mensen om je heen moet je het doen. Op die manier raakt het geloof ook verworteld met het leven van alledag en is voor iedereen een geloofsgemeenschap op loopafstand bereikbaar.

Identiteitsgemeente

In de loop der eeuwen kwam er naast de plaatselijke gemeentes en parochies nog een andere vorm om samen te geloven. Mensen die zich niet thuis voelden in de kerk van hun eigen dorp of stad stichten een gemeente met een eigen identiteit. Zo ontstonden er vrij- en rechtzinnige, hoog- en laagliturgische, intellectuele en laagdrempelige gemeentes onder de noemer 'evangelisatie', 'modaliteitsgemeente' of mooier nog 'gemeente met smoel'. Ik houd van die gemeentes omdat ze vaak een heel eigen verhaal hebben en zo kunnen verwoorden waar ze voor staan. Ze missen de binding met één dorp of stad, maar zetten daar iets anders tegenover.

Regiogemeente

Nogmaals: de kracht van de dorpsgemeente ligt in de verwevenheid met de mensen en het leven van alledag. Of moet ik zeggen dat het daar lag? Veel dorpsgemeenschappen zijn nog altijd heel vitaal, andere dorpen zijn vooral woonplaats geworden, waarbij het leven in familie-, werk- en verenigingsverband zich ver daarbuiten afspeelt. Soms is de kerk er nog de enige maatschappelijke speler in het veld. En als ook die steeds kleiner wordt, komt als vanzelf de vraag op om ook het geloof buiten de woonplaats te vieren in een regiogemeente van heel veel dorpen bij elkaar. Als je op weg gaat voor je boodschappen, je werk en je ontspanning, kan dat ook voor de kerk.

Kansen en risico's

Dorpsgemeente, identiteitsgemeente en regiogemeente zijn de basisvormen tot nu toe. De dorpsgemeente heeft de oudste rechten, verbindt geloof en leven, maar loopt ook het risico zo met het dorp te versmelten dat het geloof nog maar moeizaam ter tafel komt. De identiteitsgemeente geeft duidelijk haar eigen geluid, maar kan zich daar ook in verliezen en zo het contact met de buitenwereld kwijt raken. De regiogemeente is door bundeling van krachten efficiënt, maar kan daardoor ook wat kleurloos worden. Met een mengvorm kun je wellicht kansen benutten en toch risico's vermijden.

Regiogemeente met focus op de dorpen

Wanneer een dorpsgemeente te kwetsbaar is geworden om zelfstandig door te gaan, maar er toch nog mooie kansen liggen omdat het dorp nog altijd naast woonplek vooral een gemeenschap is, zou het zonde zijn om zondermeer op te gaan in een regiogemeente. Maar dat hoeft ook niet. Je kunt ook een regiogemeente vormen die juist als doel heeft het kerkelijk leven in de dorpen overeind te houden. De kerkenraad regelt dan centraal wat er centraal allemaal te regelen valt, maar stelt ook in elk dorp een kleine commissie in die bijvoorbeeld het onderling pastoraat, het contact met school en dorpsbelang, het schoonmaken van de kerk en de wekelijkse bloemengroet verzorgt. De zondagse viering is bij voldoende deelname in het eigen dorp, en anders bij toerbeurt in één van de andere dorpen in de regio. Kerkordelijk is dat prima te regelen, op voorwaarde dat je elkaar iets gunt en elkaar vertrouwt.

Regiogemeente met variatie in identiteit

Dezelfde formule kun je ook toepassen wanneer je niet zozeer verschillende dorpen, als wel verschillende vormen van geloofsbeleving met elkaar wilt verbinden. De grote, gezamenlijke kerkenraad kan dan beslissen over de zakelijke kant van het verhaal, kleine commissies kunnen zorgen voor vieringen in oecumenische, evangelische, confessionele of maatschappij-kritische sfeer. Ook dit is kerkordelijk goed te doen, mits je elkaar vertrouwt en elkaar iets gunt.

Dorpsgemeente met eigen identiteit

Om het lijstje compleet te maken noem ik ook nog gemeente met een uitgesproken eigen identiteit die toch volop verbonden is met bijvoorbeeld het dorp of de wijk waar haar kerkgebouw staat. Of andersom: een dorpsgemeente die langzaam maar zeker een heel eigen karakter heeft gekregen.

Waar sta je?

Het is een aardige oefening om met elkaar uit te vinden in welk van bovenstaande modellen je je eigen gemeente herkent. Waarschijnlijk wel in meer dan één, het leven is nooit helemaal in modellen te vangen. Maar de meesten zullen zich wel in de dorpsgemeente herkennen. Bij sommigen begint dit beeld wat te kraken omdat de dynamiek in en met hun omgeving verdwijnt, bij anderen ook omdat ze zelf te kwetsbaar zijn geworden. En dan komt als vanzelf een volgend gesprekspunt op tafel.

Waar wil je naartoe?

'Blijf af van wat goed werkt' leerde een monteur me ooit, waarschijnlijk niet wetend dat ik ook bij niet werkende techniek graag op afstand blijf. Maar ik vertaal het graag naar de kerk: voer geen grote reorganisatie door in een gemeente waar alles lekker loopt. Pas als het dreigt te gaan schuren is het tijd om de koers te verleggen. Voor veel gemeentes in onze classis zal het dan richting regiogemeente gaan, waarbij ik duidelijk heb willen maken dat dit door focus op de dorpen of ruimte voor diversiteit niet onherkenbaar en onpersoonlijk hoeft te zijn. Ik raad elke gemeente aan om dit gesprek over de koers met elkaar alvast een keer aan te gaan.

Moeten we samenwerken?

Daar is nog een keer die vervelende vraag, en nog steeds is het antwoord: nee, we moeten niets. We kunnen er wel alvast over nadenken. Misschien zou uw gemeente er wel mee geholpen zijn. En nog belangrijker: misschien zou een gemeente bij u in de buurt ermee geholpen zijn. De vraag naar samenwerking is niet alleen urgent voor kwetsbare gemeentes, maar juist ook voor de gemeentes om hen heen. Ik praat daar graag nog eens met u over door.

*Met hartelijke groet,
ds. Riemer Praamsma, uw classispredikant.*

*Mededelingen voor het volgend nummer
(4 december) graag inleveren vóór 27 november.*